

1986, 16. října – Sdělení VONS č. 574 „Heřman Chromý odsouzen pravomocně“ o odvolacím soudním jednání s Heřmanem Chromým u Nejvyššího soudu ČSR a rozsudku tohoto soudu rušícím rozsudek Krajského soudu v Praze nad Heřmanem Chromým a znovu ho odsuzujícím pro trestný čin podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Dne 9. 10. 1986 se konalo u Nejvyššího soudu ČSR veřejné zasedání v trestní věci proti Heřmanu Chromému, nar. 29. 9. 1947, který je od 9. 4. 1986 ve vazbě. Soud rozhodoval o odvolání Heřmana Chromého proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 7. 1986, jímž byl uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 98 odstavec 1 trestního zákona a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let v I. nápravné výchovné skupině.¹ Jak jsme již několikrát uvedli (viz naše sdělení č. 514, 515, 534, 538, 546, 550 a 572)², údajné podvracení republiky mělo spočívat pouze v půjčování nezávislé literatury (Svědectví, Infoch a Frolík: Špión vypovídá) a vlastních literárních textů Heřmana Chromého, v sepsání dopisu Vasilu Biľakovi, který zveřejnil Infoch,³ a v kritických výrocích, jež H. Chromý pronášel na svém pracovišti v mělnické elektrárně. Připomeňme ještě, že Krajský soud v Praze v odůvodnění rozsudku v červenci 1986 uvedl, že nebylo prokázáno, že by Heřman Chromý byl autorem vulgárního dopisu Gustávu Husákovi. H. Chromý autorství tohoto dopisu rozhodně popírá. Právě tuto písemnost označil evangelický farář a signatář Charty 77 Jan Dus za padělek a podvrh a v otevřeném dopise G. Husákovi (viz naše sdělení č. 515,⁴ jehož přílohou je relevantní pasáž Dusova dopisu) napsal, že mu tato písemnost byla tajně vnesena do bytu a tam jako by nalezena při domovní prohlídce. Jak známo, tento statečný postoj Jana Dusa mu způsobil trestní stíhání a vazbu. V hlavním líčení v trestní věci proti Heřmanu Chromému byl Jan Dus v této záležitosti slyšen jako svědek.⁵

Senátu nejvyššího soudu předsedal JUDr. Pavel Janda, přisedící byla JUDr. Marie Dojčárová, která konstatovala spis a vůbec o případu referovala. Během zasedání se snažila působit na předsedu senátu, aby obžalovaného omezoval v jeho právech. Viditelně ji pobuřoval fakt, že Heřman Chromý není zlomen, nekaje se a že si dovoluje před soudem se hájit. Šla dokonce tak daleko, že přerušila závěrečný projev obžalovaného: uvedla, že sice na to nemá právo, ale že nechápe, proč se obžalovaný zabývá písemností, kterou Jan Dus označil za padělek, když přece Krajský soud v Praze Heřmana Chromého za autorství této písemnosti neodsoudil. M. Dojčárová odsoudila jako soudkyně nejvyššího soudu od roku 1971 až dosud mnoho desítek našich spoluobčanů za nezávislé aktivity v oblasti lidských práv, kultury i politiky a vyslovila tresty, které ve svém souhrnu představují několik set let vězení. Činila a činí tak se zaujatostí, porušujíc často trestní řád. K hrubému porušení zákona došlo i tentokrát: nejvyšší soud zrušil tu část výroku o vině rozsudku, kde se uvádí, že autorství vulgárního dopisu G. Husákovi není Heřmanu Chromému prokázáno. Odvolací soud rozhodl sám novým rozsudkem, že hodnotí provedené důkazy odlišně. Zrušenou část rozsudku tudíž nahradil výrokem, že Heřman Chromý inkriminovaný dopis napsal. Nejvyšší soud tak porušil zákon, konkrétně ustanovení podle § 259 trestního řádu, zvláště pak odstavec 3, písmeno a tohoto ustanovení, podle něhož odvolací soud nemůže sám „uznat obžalovaného vinným skutkem, pro nějž byl napadeným rozsudkem zproštěn“. (Srovnej i vysvětlivku č. 10 k tomuto ustanovení: „Zjistí-li odvolací soud skutečnosti, které pouze nedoplňují skutkový stav věci zjištěný soudem prvního stupně, ale podstatně ho mění, je povinen vrátit věc soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu projednal a rozhodl. Podstatná změna skutkových zjištění může být i důsledkem odlišného hodnocení provedených důkazů.“) Odvolací soud tak překročil porušením zákona svou pravomoc a svým rozsudkem, proti němuž již není opravný prostředek přípustný, zbavil Heřmana Chromého možnosti přezkoumání tohoto výroku.

Protože se prokurátor proti rozsudku krajského soudu neodvolal, nemohl nejvyšší soud uložit Heřmanu Chromému přísnější trest.⁶

Nejvyšší soud, po zrušení části výroku o vině a celého výroku o trestu, rozhodl novým rozsudkem, že se Heřman Chromý odsuzuje ke dvěma letům odnětí svobody v I. nápravně výchovné skupině, tedy ke stejnému trestu, který mu předtím uložil krajský soud. Marie Dojčárová, která rozsudek zdůvodňovala, uvedla, že trest je nepodmíněný, protože vzhledem k postoji Heřmana Chromého, který zaujímá před soudem, nebude trest podmíněně odložen. Hovořila přitom o výchovném působení trestu na společnost.

Veřejné zasedání sledovali příbuzní a přátelé Heřmana Chromého a rovněž pracovníci některých západních zastupitelských úřadů. Po vynesení rozsudku povolil předseda senátu Heřmanu Chromému krátkou rozmluvu s manželkou a dětmi.

Tak skončilo soudní řízení s Heřmanem Chromým, který je trestán za nezávislou kulturní činnost a za své kritické postoje. Při normálním průběhu skončí jeho trest 9. 4. 1988. Nezákonné rozhodnutí nejvyššího soudu se může projevit jako precedenční rozhodnutí v trestní věci proti Janu Dusovi, který může být, bude-li uznán vinným, odsouzen na tři až deset let do vězení.

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 11, s. 12–13.

POZNÁMKY

- ¹ Viz odvolání Heřmana Chromého proti rozsudku Krajského soudu v Praze z 28. 8. 1986 uložené in: KS v Praze, soudní spis k případu Heřmana Chromého (spis. zn. 1 T 13/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, Rt 632/91.
- ² Dokumenty č. 517, 518, 537, 541, 549, 553 a 575. K trestnímu stíhání Heřmana Chromého a souvisejícímu trestnímu stíhání Jana Dusa viz dále sdělení VONS č. 527, 565, 581, 606, 615, 620 a 653, dokumenty č. 530, 568, 584, 609, 618, 623 a 656.
- ³ Dopis H. Chromého Vasilu Biřakovi z listopadu 1985 viz in: *Informace o Chartě 77, r. 8, 1985, č. 12, s. 28–30.*
- ⁴ Dokument č. 518.
- ⁵ Protokol o výslechu Jana Dusa jako svědka viz in: KS v Praze, soudní spis k případu Heřmana Chromého (spis. zn. 1 T 13/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, Rt 632/91.

- ⁶ Rozsudek vyneseny senátem Nejvyššího soudu v Praze složeným z předsedy JUDr. Pavla Jandy a soudců JUDr. Marie Dojčárové a JUDr. Emila Heska je uložen in: tamtéž.